

ยุทธศาสตร์ที่

3

การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนและในสัตว์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคให้มีความครอบคลุมครบถ้วน ถูกต้องทันเวลาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนและในสัตว์ ให้เป็นพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

กลยุทธ์

1. การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์
  - 1.1 สร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า
  - 1.2 พัฒนาห้องปฏิบัติการชันสูตรโรคที่ได้มาตรฐานให้บริการได้สะดวก รวดเร็วและทั่วถึง
  - 1.3 ส่งห้วสัตว์ที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้าตรวจ เพื่อลดปริมาณวัคซีนที่ฉีดในคนและควบคุมโรคในสัตว์รวมทั้งทราบสถานการณ์โรคในประเทศ
  - 1.4 พัฒนาระบบการเก็บ/ส่งตัวอย่างและรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า มีเครือข่ายในการเฝ้าระวังโรค แจ้งข่าวติดตามเฝ้าระวังสัตว์ที่สัมผัสโรคและสัตว์ที่มีความเสี่ยง
  - 1.5 ศึกษาวิจัยและพัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรค
  - 1.6 การเฝ้าระวังการเคลื่อนย้ายสุนัข
  - 1.7 พัฒนาศูนย์ข้อมูลสารสนเทศทุกระดับ

2. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

- 2.1 การทำทะเบียนสุนัขและเครื่องหมายประจำตัวสัตว์
- 2.2 สร้างภูมิคุ้มกันโรคในสัตว์ให้ได้อย่างน้อย ร้อยละ 80 และร้อยละ 100 ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง (พบสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า)
- 2.3 ควบคุมและลดจำนวนสุนัขจรจัด
- 2.4 การบริหารจัดการสุนัขจรจัด
- 2.5 การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการเลี้ยงสุนัข
- 2.6 ท้องถิ่นประเมินจัดระดับพื้นที่ในความรับผิดชอบเป็น 3 ระดับ
  - ระดับ C พื้นที่ที่มีคนเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าและพบโรคฯ ในสัตว์ควรดำเนินการควบคุมโรคให้ได้ 100%
  - ระดับ B พื้นที่ที่ไม่มีคนเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าและพบโรคฯ ในสัตว์ควรดำเนินการควบคุมโรคให้ได้ 100%
  - ระดับ A พื้นที่ที่ไม่พบรายงานโรคพิษสุนัขบ้าในคนและในสัตว์ ตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

3. การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในคน

- 3.1 ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและด้านการวินิจฉัยระบาดวิทยาการป้องกันควบคุมโรคให้กับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 พัฒนาระบบการเฝ้าระวังด้วยรายงาน ร.36/ร.506 และรายงานการสอบสวนโรคเฉพาะรายให้มี ความครอบคลุม
- 3.3 สร้างและพัฒนาศูนย์ข้อมูล สารสนเทศทุกระดับในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคในทุกพื้นที่
- 3.4 พัฒนาระบบการเก็บ/ส่งตัวอย่างและรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า
- 3.5 บูรณาการการติดตามประเมินผลระบบการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนและในสัตว์

4. การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคน

- 4.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเลี้ยงสุนัขที่ถูกต้องและดูแลตัวเองเมื่อถูกกัด
- 4.2 มาตรการการค้นหา ติดตามผู้ถูกสัตว์ที่เป็นโรค หรือสงสัยว่าเป็นโรคกักให้มารับวัคซีนป้องกันโรค 100%
- 4.3 จัดหาวัคซีนซีรัมป้องกันโรคให้เพียงพอ
- 4.4 พัฒนาศูนย์สาธารณสุข 191 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับให้มีความรู้ในการดูแลรักษาผู้สัมผัสสัตว์
- 4.5 ตรวจวินิจฉัยผู้เสียชีวิตที่มีอาการทางสมอง
- 4.6 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (เช่น จัดหลักสูตร การศึกษาด้านสวัสดิภาพสัตว์ร่วมกับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานครและสมาคม/ชมรม/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

5. การควบคุมโรคเมื่อเกิดโรคพิษสุนัขบ้า

5.1 สอบสวนโรคร่วมกัน

5.2 ฉีดวัคซีนในสัตว์รอบจุดเกิดโรค

5.3 ติดตามสัตว์ที่สัมผัสโรคและกลุ่มเสี่ยงเพื่อดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรค

5.4 การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในการเลี้ยงสุนัขแก่ประชาชน

